

NADNIEMEŃSKI KURIER POLSKI

Orzeszkowej 13 tel. 166
Redakcja otwarta od 12-11-5-6
Administracja 10-11-4-6
Prenumerata miesięczna zł. 4.
z odnośnieniem i przes. poczt. 4 zł. 50 gr.

Nr 134 Rok I.
GRODNO
poniedz. 15 grudnia 1924 r.

OGŁOSZENIA: Za 1 wiersz m/m za tekstem 20 gr. Drobną za wyraz 10-gr. Dla poszukujących pracy 5 gr. za wyraz. Miesięczne p/g umowy. Dla ogłoszeń skład 8-stronny 8-mi szpaltowy. Każda nowa podwyżka taryfy, ogłoszona w nagłówku, obowiązuje wszystkie już przyjęte zamówienia bez uprzedniego zawiadomienia.

Kino LIRA **Ósma żona SINOBRODEGO** 8 niezobowiązanych aktów z życia ameryk. miljardeów. W roli **Glorja SWANSON**

Kino Saturn **Na jasnym brzegu** sztuka na tle noweli H. Sienkiewicza w 6 akt w wykonaniu artystów polskich scen warszawskich. Anons: Wkrótce wspaniałe kino dramat „Chłopi” nieśmiertelne dzieło Wł. St. Reymonta

Z Rady Miejskiej

Komunikacja autobusowa w Grodnie.—Krok naprzód i dwa wstecz—Muzeum Przyrodnicze w Grodnie a emerytura ofiarodawcy zbiorów—Pan Wojewoda żąda kar na opieszłych radnych—Pod znakiem drożyzny—Uwertura budżetowa—Interpelacja rad. D-ra Jakimowicza—Uwagi i refleksje.

Czwartkowe posiedzenie Rady Miejskiej (11 grudnia) należało „podobno” do najbardziej postępowych. Ojciec miasta po szczegółowej dyskusji uchwalili wniosek Magistratu o przyjęciu oferty firmy „Wróblewski i S-ka” w Wilnie, która podjęła się urządzić w Grodnie komunikację autobusową. Oile więc Magistrat realizuje uchwałę Rady Miejskiej, a firma Wróblewski i S-ka się nie cofnie — bądziemy Europę. Warunki umowy w strzeszczeniu najważniejszych punktów są dogodne: miasto uzyska 10 proc. od obrotu, cena biletów ma wynosić 25 gr. i 16 gr. dla dzieci i żołnierzy; uruchomione będą trzy linje — jedna w centrum miasta a dwie na peryferjach miasta. Jest to bądź co bądź wielki krok naprzód w dziejach gospodarki miejskiej. A zatem jeżeli Magistrat zdoła doprowadzić rozpoczęte układy do pomyślnego końca, to spodziewać się należy, że już z wczesną wiosną miasto uzyska projektowaną lokomocję.

Radykalnym kontrastem powyższego jest projekt urządzenia na przedmieściu „zaniemeńskim” oświetlenia żarowo-naftowego, z gruntu wadliwego, niepraktycznego i kosztownego; również i ze względu na niebezpieczeństwo pożarów szkodliwego. Zdawałoby się, że XX wiek w którym Grodno posiada na Zamku Łatowego radiofon, a w Suwałkach niedawno ustawiono dwa aparaty — w Resursie Obywatelskiej i w Seminarjum Nauczycielskim, — że wobec tak daleko posuniętej naprzód cywilizacji, sam fakt powstania projektu oświetlenia „naftowo-żarowego” nie można uznać za trafny i świątły, a tylko — za po-

suniecie o „dwa kroki wstecz”. Jeśli zważywszy, że koszt tej „ciemnogrodzkiej” imprezy wyniósłby 10.000 zł. rocznie, bez żadnych wpływów do kasy miejskiej, to trudno się nie zgodzić z wnioskiem rad. Bortnowskiego, proponującego nadanie koncesji na elektrownię dla „zaniemeńskiego przedmieścia”. Wniosek ten jednak upadł na korzyść postawionego „oświetlenia naftowo-żarowego”. Przypuszczalny koszt urządzenia elektrowni za Niemnem zamysłaby się kwotą 100 — 120 tysięcy złotych, zaś ew. wpływy za energię w kilku lat zamortyzowałyby wydatki. Czyż nie należy pomyśleć o budowie chociażby za cenę pożyczki?

Mam wrażenie, że nawet mieszana spółka akcyjna (miasto-wolne kapitały) dąłaby się urzeczywistnić. Niechaj się nadtem czynnik miarodajne zastanowią zechcą, niechaj pomyśleć raczą!

Również skutecznie załatwiono wniosek Magistratu ex re przyznania p. Żyżo 5.000 ew. odszkodowania na wypadek zwinięcia Muzeum Przyrodniczego w Grodnie. W tym wypadku Rada Miejska, zgodnie z wnioskiem Prezydenta, poszła nawet dalej niż prosił szanowny ofiarodawca, albowiem w razie śmierci p. Żyżo — owe 5.000 zł. otrzyma jego żona. Tutaj nawiasowo zaznaczyć muszę, że zbiorę ofiarowane miastu przez p. Ż. przekraczają sumę sta tysięcy złotych.

Nad pismem p. Wojewody, podającym do wiadomości rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o przewaloryzowaniu kar, przewidzianym ustawowo na tych radnych którzy zaniedbują się w swych obowiązkach, wywiązała się ożywiona dyskusja: Radny Ułas (P'S) opowiadając przeciwko karom zaznaczył, że „kto sam się nie poczuwa do obowiązków społecznych, to takiego zamiast karać należy wogóle wykluczyć z grona radnych”, p. Pre-

zydent wyjaśnił, że ponieważ kary są przewidziane od minimum do maximum, jak np. 3—10—25, a w wypadkach, usprawiedliwiających nieobecność — Rada Miejska uwolni od kary — przeto opozycja przeciwko karom wydaje mu się niezasadną, przeto prosił o przyjęcie wniosku, na co 12 głosami R. M. się zgodziła.

Istną burzą w „szklance wody” była dyskusja nad wnioskiem Magistratu o podniesieniu opłat za elektryczność — do 75 gr. za kilowat i za wodę — do 60 gr. za 100 wiader. Grupa radnych lokatorów protestowała przeciwko podwyżkom, operując „statystyką” ze źródła „zdaje mi się”, wreszcie niektórzy zgodzili się na podwyżkę... ale wzywali Magistrat do stosowania represji względem tych „kamieniczników”, którzy nie wywieszają w bramie rachunków „za wodę i elektryczność”, co daje im możność zarabiania na świadczeniach. W obronie „posadzanych kamieniczników” wystąpił ich towarzysz niedoli i w dowcipnem przemówieniu wykazał, że w jego domu mieszka „8 dusz”, płacąc i zł. 80 gr. na miesiąc... Wreszcie po replice wnioskodawcy ławnika p. R. Sawickiego „podwyżki” uchwalono: na wodę — 11 gr. i na elektryczność — 113 gr. wiążkości obecnych radnych było „dwudziestu”!

Przy tej okazji podwyższono nieznacznie opłaty kancelaryjne, abonentem Biblioteki Miejskiej, oraz podatek od lokali z 3 na 4 proc. Ze spraw mniejszej wagi, załatwiono dwie: przyznano obywatelstwo p. Mikołajowi Czerasakowskiemu i przedłużono na rok „koncesję asenizacyjną” — Zarządowi Dobr „Stanisławów”. Zdjęto z porządku obrad: „protokół komisji szacunkowej” z dn. 9. X. b. r. w sprawie p. Kłuppa i Jankowskiego — z powodu nieobecności ref. p. Cydzika, oraz „komunikat o stanie elektrowni miejskiej”.

Z powodu mocno spóźnionej pory, mimo protestu ref. ławnika Sawickiego clou obrad — interpelacja rad. D-ra Jakimowicza, w sprawie

Film nad filmy!
Królowa niewolników
(10 przykazanie)
w 2serjach razem wkrótce w kino „LIRA”

niezałatwionej dotąd przez Komisję Weryfikacyjną — kwestji wyrównania uposażeń personelu zatrudnionego w szpitalach miejskich, — po wyjaśnieniach p. Prezydenta, została uznana „za otwartą”?

Nadmienić muszę, że poruszona w interpelacji kwestja załatwienia „od roku”, albowiem — jak osiągnął czyi radny Tardowski — posiedzenie komisji się nie odbyło... bo p. Horbaczewski jest stale zajęty.

Wreszcie uwagi moje i refleksje ograniczą się tylko stwierdzeniem, że wysiedzieć w sali obrad było trudno nawet w futrze, że stołu dla prasy jak niebyło — tak i dotąd niema, że radni byli jednomyślni ze mną — uznając konieczność opalenia sali miejskiego parlamentu, że zazdrościłem tym, którzy stojąc grzali się przy piecu, gdy ja mu siłem szczerkając z zębami — czynić na kolanie notatki z posiedzenia Rady Miejskiej.

W takim — oto — jak wyżej nastroju zamknęto o północy czwartkowe posiedzenie Rady Miejskiej, odbywające się pod znakiem drożyzny.

Czyżby to była uwertura do następnego posiedzenia budżetowego?

Veritas.

Czytajcie „Nadniemeński Kurjer Polski”

Odezwą

Od czasu Kopernika nikt nie przysporzył Polsce na polu nauki większej chwały jak Maria Skłodowska-Curie. Kopernik kazał stanąć słońcu, a wirować ziemi — Skłodowska kazała żyć atomowi... Atom żyje, przetrada się i wytwarza nowe życie z siebie. A jedna z postaci atomu, dla wiedzy objawieniem nowym będąca, nieobliczalna w następstwa, jak cała nowa — przez Marię i Piotra-Curie stworzona nauka, — stała się szczęściem dla ludzkości. Rad powinien znajdować się przede w ośrodkach świata cywilizowanego, ważny dla nauki, niezbędny dla ulgi cierpieniom.

Przewrót dokonany w pojęciach naszych o istocie materji i energii w wszechświecie i znaczenie lecznicze radu pobudziło Francję — w dniu 20-letniej rocznicy odkrycia do uczczenia naszej genialnej Rodaczki wspaniałą uroczystością w Sorbonie i obdarowania Jej darem narodowym w postaci dożywotniej renty.

We Francji, drugiej ojczyźnie Jej, istnieje również fundacja narodowa — („Fondation Curie”), na czele której stoi Maria Skłodowska-Curie. Składa się z pracowni do badań fizycznych, chemicznych, ogólnie biologicznych i leczniczych, dotyczących całokształtu tego niesmiertelnego odkrycia i z nowoczesnej lecznicy dla chorych, w której pracują pierwszorzędnymi siły lekarskie. Niemal we wszystkich krajach są lub powstają podobne zakłady. Czas, aby i w Polsce, w Warszawie, mieście rodzinnem Skłodowskiej, stanął gmach Jej imienia.

Polska Fundacja Narodowa Instytut Narodowy

ku uczczeniu wielkiej uczonej i ku chwale Ojczyzny. Ten gmach Jej — równocześnie sami sobie zbudować musimy, jako:

„Dar narodowy dla Marii Skłodowskiej-Curie”

od wdzięcznej Polski.

Grodzieński Komitet Daru Narodowego dla Marii Skłodowskiej-Curie zorganizował sekcję propagandową, staraniem której zostanie urządzona Akademia ku uczczeniu naszej Rodaczki, dnia 14 o godz. 4 pp. w Teatrze Miejskim, na której p. Dyrektor Gimnazjum Żeńskiego im. Emilji Platerówny, prof. Bogumił Wilkoszewski wygłosi odczyt o znaczeniu odkrycia radu, oraz zbiorową.

Komitet zorganizował zbiórkę uliczną, oraz ofiary na Dar na listy w urzędach.

Uproszczone Panie z listami Komitetu, objadają dn. 15 grudnia instytucje finansowe i przemysłowe m. Grodna z propozycją wzięcia udziału w tej akcji ogólnonarodowej.

Komitet nie wątpi, że Grodno przyjmie należny udział w uczczeniu wielkiej Rodaczki.

W imieniu Komitetu
T. Hajm.

KRONIKA

Teatr Miejski

Dzisiaj „Świt, Dzień i Noc” znakomita komedia włoska Darja Nicodemiego, która obiegła z ogromnym sukcesem, wszystkie sceny europejskie, a ostatnio grano po dziś dzień w Warszawie blisko 200 razy.

„Świt, Dzień i Noc” przenosi nas pod lazurowe włoskie niebo. To cudna sielanka pachnąca ziemią, zieleńią i słońcem, to walka dwóch serc zbratanych z sobą węzłem miłości. Uroczą parę Anny i Mario tworzą z wielkim szarem, uśmiechem i syntymtem p. Halina Cieszkowska i Edward Czermański.

Wznowienie to budzi ogromne zainteresowanie wśród naszej inteligencji.

Bajecznie niskie ceny miejsc

na uroczystość obchodu rocznicy zgonu G. Narutowicza w dniu 16 b. m. w teatrze miejskim:

Łoża 5 zł.
Parter 1 „
Amfiteatr 50 gr.
Gal-ria 30 „

Bilety do nabycia w naszej redakcji.

Zebrań rodzicielskie

gimnazjum Ad. Mickiewicza odbędzie się dzisiaj 14 b. m. o godz. 2 1/2 ppol. Tego dnia o godz. 10-ej rano t. zw. niedziela wywiadów.

Podziękowanie

Organizatorzy imprezy, urządzonej na korzyść uczniów szkoły handlowej niniejszem wyrażają serdeczne podziękowanie por. Kowalskiemu, oraz p. Rucharczukównie za bezinteresowny udział w dziale koncertowym pomienionej imprezy.

Film nad filmy!

Królowa niewolników

(10 przykazanie)

w 2 serjach razem wkrótce w kino „LIRA”

Mecenas Paschalski w Grodnie

Jak nas się informują, Komitet obchodu rocznicy zgonu Pierwszego Prezydenta Rzplitej s. p. G. Narutowicza otrzymał od Mecenas Paschalskiego zapewnienie przyjazdu tegoż na uroczystość, celem wygłoszenia okolicznościowej prelekcji. Grodno tedy będzie miało sposobność usłyszeć jednego z najlepszych mówców.

Pożary

Z czwartku na piątek o godz. 12 m. 45 w nocy zaalarmowana straż miejska przybyła na Bankową № 12, gdzie zastała palący się na parterze skład zboża, należący do Lejzora Malewicz. Po przybyciu na miejsce straż zlikwidowała ogień.

Straty wynoszą 15.000 zł. Był to jeden z poważniejszych pożarów w tym czasie i nasza straż miejska spisała się gracko, przybywając w jak najkrótszym czasie na miejsce.

Rozgrzany piec zamiast zniszczyć mrozów ubiegły czwartek o 12 ppol. zaatakował ubranie 4 mieszkańcu Szlomy Brzostowickiego ul. Brygidzka 10, dom Borera. Zaalarmowana straż ogniowa zlikwidowała ogień w zarodku, straty minimalne.

Tania — Ładna — Mocna

bieliznę męską można nabyć
Tylko w Spółdzielni Wojskowej
ul.ka Dominikańska № 1
Sprzedaż hurtowa i detaliczna
dla wszystkich. 11-30

Zawiadomienie

Niniejszem zawiadamiam Sz. Klientów, iż warsztat leżewcki przy Wojsk. Spółdzielni ul. Piłsudskiego, № 3 jest czynny. Roboty wykonuje się solidnie, o 10% taniej od cen rynkowych. Z poważaniem Wł. Lipczyński.

H. Solowiejczyk

STEMPLIĆCIECIE
MONDGRAMY
ZĘTONY HERBY
WYKORZYWA
H. SOŁOWIEJCZYK
GRAWER
UL. HOEWERA 1

H. Solowiejczyk

ul. Hoewera № 1

Pocztowa Kasa Oszczędności w Warszawie ul. Jasna 9

oraz

Oddziały w Poznaniu, Krakowie i Katowicach z dniem 1 listopada b. r.

przyjmują do inkasa weksli, listy przewozowe i inne dokumenty

Do inkasa z protestem przyjmowane są wyłącznie weksle, wystawione na miejscowości, posiadające stałego notariusza.

Korzystajcie z okazji!

Największy wybór podarunków

Na Gwiazdkę

praktycznych, pożytecznych poleca firma

PLACOWKA

Grodno, Pocztowa 6
Dominikańska 28.

Ceny /znacznie/ niższe.

Korzystajcie z okazji!

Sanki sportowe dzieciinne

Ozdoby choinkowe Zabawki

lub do nabycia OGNISKO Dominikańska 10, Piłja ul. Brygidzka 7.

Kalia

PERFUM
MYDŁO
PUDER
LOTION

J. & S. STEMPNIOWICZ
PERFUMY I KOSMETYKA · POZNAŃ

ODDZIAŁY:
WARSZAWA 5, KRAKÓW 46, RADOM 12, RYNEK GŁÓWNY 46, PIASKI 12.

Pokoju poszukuje w ekolity D. O. K. III, Mięę udzielać lekcyj na skrypkach. Wiadomość w redakcji „N. K. P.”.

Siostra miłośrdzia z długoletnią praktyką, studentka medycyny, może przyjąć o zar przy chorobach. Możliwość zasztyki, masażu i t. d. Dzielnia 4. Kren.

OD ADMINISTRACJI

Uprasza się Sz. P. Prenumeratorów miejscowych i z prowincji o wpłacenie prenumeraty za m. gruzdzien